

Formellespråk og grammatikker

Ondenkkelige definisjoner står i lilla!
 Dette er uformelt med eksempler.

Kapittel 23

• Motivasjon: Behandling av strenger og data, søking, programmeringsspråk

• Formelt språk:

$$\underline{A = \{a, b\}}$$

1 streng

hvis x er en streng, og $a \in A$,

så er xa en streng

Et språk er delmengde av strenger.

Operasjoner

• Union: $\underline{S = \{hei, hallo\}}$

$$\underline{B = \{a, b\}}$$

$$S \cup B = \{hei, hallo, a, b\}$$

• Konkatnering.

To strenger hei og hallo, så er heihallo konkatneringen.

Java "hei" + "hallo"
konkatnering

cat("hei", "hallo")

For språk $SB = \{heia, heib, halloa, hallob\}$

$$SB \neq BS$$

$$BB = \{aa, ab, ba, bb\}$$

$$B^2 = BB$$

$$B^3 = BBB = \{aaa, aab, aba, \dots\}$$

• Tilslutning

$$B^* = B \cup B^2 \cup B^3 \cup B^4 \cup \dots \cup B^6$$

Tilslutning

$$B = \{a, b\}$$

$$B^* = \{a, b, ab, aa, ba, bb, \underline{aaaaaa}, abaaaa, \dots\}$$

KLEINE STAR.

☺
KLEENE STAR.

Brak: Java kompilering:

`javac *.java`

`abc.java`
`a123.java`

Importerings: from math import *

`import java.util.*;`

Regulære språk

Alfabet $A = \{a, b\}$

Basismengde: $\{\}, \{a\}, \{b\}, \{ab\}$ er regulære språk

Hvis M og N er regulære språk, så er
 $M \cup N$, MN , M^* regulære språk

$\{a\}^* = \{a, aa, aaa, aaaa, \dots\}$

$\{a, bb\}$

$\{aa, abb, bba, bbbb\}$

$\{aa, abb, bba, bbbb\}$

Regulære uttrykk

Syntaks og Semantikk

Syntaks: $A = \{a, bb\}$

$\emptyset, \lambda, a, bb$ er regulære uttrykk.

Hvis R og S er regulære uttrykk,

Så er (R) , $\underline{RS}$, $\underline{R|S}$, $\underline{R^*}$ regulære uttrykk.

a bb, abb, $(a)bb^*a$

Tolkning (semantikk).

Vi tolker a som a , bb som bb

Regulære uttrykk R og S :

$$(R)^{\wedge} = R$$

$$a b b^{\wedge} = a b b$$

$$S R^{\wedge} = S R$$

$$a | b b = \{a, b b\}$$

$$S R^{\wedge} = S \cup R$$

$$a^{*\wedge} = \{a, a a, \dots\}$$

$$S^{*\wedge} = S^*$$

$$c^{*\wedge} = \{\lambda, c, c c, c c c, \dots\}$$

Eksempler

Exempel

$$- (a|b)c^* = \{a, b, ac, bc, accc, bccc, \dots\}$$

$$- (a|b|c)^* = \{abacba, \Lambda, a, b, c, abc, ab, ba, \dots\}$$

Mer Motivation

• Lindström

Lindström

Lindström

$$• \text{color}(\Lambda|U) = \{\text{color}, \text{colour}\}$$

Variabelnavn:

$\Gamma abc x$

$abc-1$

$$A = \{a, b, 1, 2\}$$

$$(a|b)(a|b|\Gamma|2)^*$$

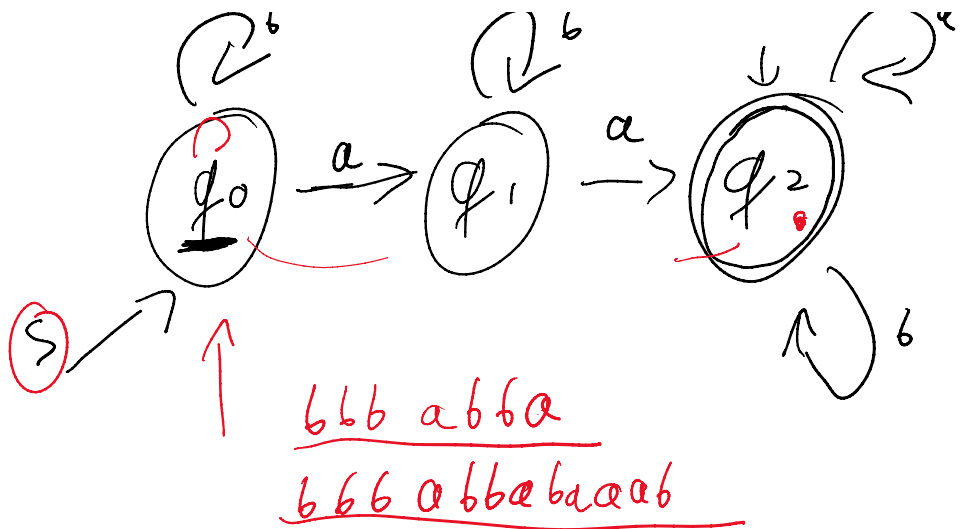
Tilstandsmaskiner

Repræsenterede med rettet vektet graf.

$\mathbb{Q}^b$

$\mathbb{Q}^b$

$\mathbb{Q}^a$

bbb abba
bbb abbaab

$b^* a b^* a (a|b)^*$

Naturlig deduksjon

Kapittel 24

Motivasjon:

- "Setter sammen" tidligere kapitler
- Syntaks og semantikk

Beris

- Antagelser $\rightsquigarrow$ Konklusjon
- Syntaktiske skje, (med en $n, n-1, \dots, 1$)

• Syntaksens styring (syntaktisk ledelse) (syntaktisk styring).

• Visualisering: Tre

• "Regler"

→E, eliminerings

$$\frac{F \quad F \rightarrow G}{G} \rightarrow E$$

∧E

$$\frac{F \wedge G}{F} \wedge E \quad \frac{F \wedge G}{G} \wedge E$$

∧I

$$\frac{F, G}{F \wedge G} \wedge I$$

Eksempel

$$\frac{F \quad \frac{G \wedge H}{H} \wedge E}{F \wedge H} \wedge I$$

$$\frac{\frac{F \wedge H}{H} \wedge E \quad H \rightarrow G}{H \rightarrow G} \rightarrow I \quad \left| \quad \frac{\frac{[F \wedge H] \wedge E}{H} \quad [H \rightarrow G] \rightarrow E}{\quad} \rightarrow E \right.$$

$$\begin{array}{c}
 \frac{\frac{H}{H} \rightarrow \epsilon}{G} \rightarrow \epsilon \\
 \hline
 \rightarrow I \\
 \underline{[F]}_1 \\
 \vdots \\
 \underline{G} \rightarrow I \\
 \underline{F \rightarrow G}
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{c}
 \frac{H \quad [H \rightarrow G] \rightarrow \epsilon}{G \rightarrow I'} \\
 \frac{(F \wedge H) \rightarrow G \rightarrow I^2}{(H \rightarrow G) \rightarrow ((F \wedge H) \rightarrow G)}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 \frac{[P \wedge (Q \wedge S)] \rightarrow I}{P} \quad \frac{[P \wedge (Q \wedge S)] \rightarrow I}{\frac{Q \wedge S \rightarrow I}{S}} \\
 \hline
 \frac{PAS \rightarrow I}{\boxed{P \wedge (Q \wedge S) \rightarrow PAS}}
 \end{array}$$

Konjunktive $\wedge, \rightarrow, \perp$

$\perp, \top$
 $\downarrow$
 modulare $\rightarrow$ Tautologie

7: $\underline{P \rightarrow \perp}, \quad \boxed{\top}$

$$\left(\left((P \rightarrow \perp) \rightarrow \perp \right) \rightarrow \perp \right)$$

$\neg \neg \neg P$

$$\underline{V}: \quad \underline{\neg(\neg P \wedge \neg Q)}, \quad P \vee Q$$

V:

$$VI: \quad \underline{F}_{VI} \quad , \quad \underline{H}_{VI}$$

$$F \vee G \quad \quad \quad H \vee Q$$

$$VE: \quad \begin{array}{ccc} [F] & [G] & \\ \vdots & \vdots & \\ F \vee G & H & H_{VE'} \\ \hline & H & \end{array}$$

Beispiel:

$$\underline{(P \vee Q) \rightarrow (Q \vee P)}$$

$$\underline{[P \vee Q]}^2 \quad \begin{array}{cc} \underline{[P]}_{VI} & \underline{[Q]}_{VI} \\ \underline{Q \vee P} & \underline{Q \vee P} \end{array} \quad \underline{\quad \quad \quad} VE$$

$$\underline{Q \vee P \rightarrow I^2}$$

$$\boxed{(P \vee Q) \rightarrow (Q \vee P)}$$

- Reductio ad absurdum (RAA)

$[\neg F]$

← "motigelsesbevis"

$\perp$ RAA

f

↖

Exempel:

$\neg \neg P \rightarrow P$

$[\neg P]'$ $[\neg \neg P]^2$

$P \rightarrow \perp$ $(P \rightarrow \perp) \rightarrow \perp \rightarrow E$

$\perp$ RAA'

$P \rightarrow I^2$

$(\neg \neg P \rightarrow P)$

Typ 23.4 er oblig

23.3

- Följ med exemplena i boka
- Ofta må man "anta" det samma flera gånger

$[P \wedge Q]'$

$[P \wedge Q]'$

$$\frac{\boxed{P \wedge Q}}{Q} \quad \frac{\boxed{P \wedge Q}}{P} \quad \text{AI}$$

$$\frac{Q \wedge P}{(P \wedge Q) \rightarrow (Q \wedge P)} \rightarrow I$$

- Både nedenfra og ovenfra

$$\frac{[P]^2 \quad [\neg P]^1}{\perp} \rightarrow E$$

$$\frac{\perp}{(P \rightarrow \perp) \rightarrow \perp} \rightarrow I'$$

$$\frac{\neg \neg P}{\boxed{P \rightarrow \neg \neg P}} \rightarrow I^2$$

Sanhed og kompletthet

Naturlig deduktion: septok

Naturlig deduktion er sanhed og kompletthet.

Sanhed: Man kan lare bevise gyldige formler.

Kompletthet: Man kan bevise alle gyldige formler

Komplet gyldige formuler

Sænn, men ikke komplett?

"Du kan ikke vise noe "galt",
men du kan vise alt."

Komplett, men ikke sænn?

"Man kan vise alt, men opprø
ting som er gale"